

ศักยภาพไรสินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
โดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชานวัตกรรมวิถีชีวิต*

Tourism Potential of Rai Sin Sompong in Phu Chang Noi, Chiyabhum Province
for Creative Community-Based Tourism Development Based on
the King's Philosophy and Innovative Lifestyle Trend

นันทนา อุ่นเจริญ

Nantana Ooncharoen

คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University, Thailand.

Corresponding Author's Email: nantana2205@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์ไรสินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานศาสตร์พระราชานวัตกรรมวิถีชีวิต 2) ศึกษาศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชน จำนวน 149 คน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากตัวแทนภาครัฐ 1 คน ภาคเอกชน 1 คน ตัวแทนจากไรสินสมพงศ์ 2 คน แกนนำชาวบ้าน 1 คน และชาวบ้าน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนคุณภาพของเครื่องมือ แบบสอบถามใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และการวิเคราะห์เนื้อหาหาค่าประกอบ แบบสัมภาษณ์ใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการณ์ของไรสินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าดงดิบที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง มีเนื้อที่ 40 ไร่ มีประชากรอาศัยอยู่ จำนวน 884 คน มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ผสมกับสิ่งที่คนในพื้นที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้น สามารถสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ 2. ไรสินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และกระบวนการ และ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ คือ 1) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันในการพัฒนา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ 2) วางแผนในการพัฒนาพื้นที่ ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3) ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน 4) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 5) ประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาให้ความรู้ เรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

*Received March 9, 2021; Revised April 22, 2021; Accepted June 6, 2021

- 6) ปลุกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และประเพณีท้องถิ่น และ
- 7) ปลุกฝังให้คนในชุมชนมีจิตบริการเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ให้เกิดความพึงพอใจ และประทับใจ

คำสำคัญ: ศักยภาพไรสินสมพงศ์; แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์; ศาสตร์พระราชา; นวัตกรรมวิถีชีวิต

Abstract

This research aimed to investigate Rai Sin Sompong in Phu Chang Noi, Chaiyaphum Province in terms of 1) the situation of the tourist attraction, 2) the tourism potential for creative community-based tourism development, and 3) the guideline for creative community-based tourism development. The research practically carried out as a mixed-method study- the quantitative data collected from doing the questionnaire from 149 people. The qualitative data were obtained from a semi-structured interview with the participants, including one representative from the government organizations and private sectors, two staffs from Rai Sin Sompong, one community leader, and five community members. The collected data were statistically analyzed to find Mean and Standard Deviation. The questionnaire used to compute Item-total Correlation, Alpha Coefficient, and Factor Analysis regards the quality of tools. The interview from applied to monitor Content Analysis.

The research outcome found that 1) the situation in Rai Sin Sompong at Phu Chang Noi, Chaiyaphum Province was a high plateau covering 40 Rai of the ebony forest. A population of 884 people and plenty of natural-born and artificial resources could create creative community-based tourism management activities. 2) Rai Sin Sompong could be a creative tourist's attraction following the king's philosophy and Innovation of Cultural Diplomacy in which the Area, Management, Activity and Procedure, and Participation were all rated with a high score. 3) creating the guideline for creative tourism should be required to allow the community members to 1) create the tourism developmental plan for their community; 2) collaborate with the government organization in providing the tourists with necessary facilities and infrastructure; 3) propose their community-based tourism development plan to have the financial support from the government; 4) implant their members with a good sense of local resource preservation and Participation in all activities in their community; 5) work together with the experts to help them understand more about tourism management and planning; 6) implant the members with love and care for their hometown and encourage them to join all activities for the community development, and 7) train the members with service mind to serve the tourists for their satisfaction and impression.

Keywords: Tourism Potential; Creative Tourist Attraction; The King's Philosophy; Innovative Lifestyle Trend

บทนำ

รูปแบบการท่องเที่ยวที่ผ่านมามีความหลากหลายมากขึ้น เนื่องจากเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นทรัพยากรทางด้านธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้ จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวไปตามกระแสความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดและนำมาซึ่งความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนได้ศึกษาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะได้สัมผัสกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ แล้ว ยังทำให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน การเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น มีชนบทธรรมชาติ จารีตประเพณี ภูมิปัญญา ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมประจำพื้นที่ของแต่ละภูมิภาค ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ จึงทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน และพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Guengtragoon, and Mongkhonsrisawat, 2019) อีกทั้งได้นำเอาแนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นหลัก มาพัฒนาต่อยอดเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์สถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่ และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชนและเอกลักษณ์ของสถานที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชน (Thammasat University, 2016) ส่วนการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Community Based Tourism: C-CBT) เป็นอีกหนึ่งรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตอันดีงามผ่านกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ก่อให้เกิดรายได้และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน ลดการโยกย้ายถิ่นฐานโดยมีการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้และพัฒนาเป็นสินค้าและบริการ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทำให้เกิดแรงผลักดันให้ชุมชนเห็นคุณค่าด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

“ศาสตร์พระราชา” คือ แนวทางการพัฒนาของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยทุกหมู่เหล่าด้านการศึกษา และสุขภาพ การเพิ่มผลผลิตทางการผลิต การบริหารความเสี่ยง การอนุรักษ์ธรรมชาติและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของทุกคน โดยเฉพาะคนจนและคนยากไร้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าโครงการที่เกี่ยวกับการทำมาหากินของคนจน คือชาวนา ไร่ ชาวนานั่นเอง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้นำมาดัดแปลงและนำพระราชามาใช้ในการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยได้ร่วมมือกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) จัดโครงการ “ตามรอยศาสตร์พระราชาเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นำมาซึ่งเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดการพัฒนา สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Tourism Authority of Thailand, 2018)

ไร่สินสมพงศ์ ภูซางน้อย อ.จตุรัส จ.ชัยภูมิ เดิมเป็นป่าตะโกที่ชาวบ้านเรียกว่า “โขงตะโก” พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ได้พลิกพื้นที่ผืนด้วยศรัทธาในปณิธานตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จนปัจจุบันมีเครื่องปั้นไฟ บ่อน้ำบาดาล มีคลองส่งน้ำจากจากสถานีสูบน้ำระบบไฟฟ้าของจังหวัด มีการ

เลี้ยงไก่พื้นเมือง เลี้ยงปลาในบ่อ การทำนาเกษตรอินทรีย์ ปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ มะนาว กล้วยและพืชที่เป็นเครื่องเทศในการปรุงอาหาร ซึ่งเป็นการต่อยอดวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมด้วยศาสตร์ของพระราชกฤษฎีกาเป็น “นวัตกรรมวิถีชีวิต” เกิดความรู้และสร้างคุณค่าต่อชุมชน ไร่นาสัมพันธได้ถูกพลิกผืนดินที่แห้งแล้งสู่แหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่ชัดเจนและแท้จริงด้วยศาสตร์พระราชกฤษฎีกา (Maneewong, 2018)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจ ศักยภาพภาพไร่นาสัมพันธ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชกฤษฎีกา และนวัตกรรมวิถีชีวิตด้วย ไร่นาสัมพันธที่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ อันจะนำมาซึ่งการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นการดำเนินการตามปณิธานของศาสตร์พระราชกฤษฎีกาโดยแท้จริง สอดคล้องกับนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ไร่นาสัมพันธ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์บนฐานศาสตร์พระราชกฤษฎีกา และนวัตกรรมวิถีชีวิต
2. เพื่อศึกษาศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ไร่นาสัมพันธ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ไร่นาสัมพันธ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้น ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านโคกแพ่งพวย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 884 คน (Maneewong, 2018)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนบ้านโคกแพ่งพวย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ กำหนดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์หรือประมาณจากจำนวนประชากร ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนแล้วนำมาคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเกณฑ์ในการประมาณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรประชากร (Srisa-ard, 2017) คือจำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ 15-30% ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การกำหนดตัวอย่าง 20% ของกลุ่มประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง 176 คน จากประชากร 884 แต่แบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาและมีความสมบูรณ์มีเพียง 149 คน ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพียง 149 ฉบับ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ระบุ เป็นกลุ่มเป้าหมาย แล้วอธิบายเกณฑ์การได้มา

2.1 ประชากร (Population) ได้แก่

2.1.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านโคกแพ่งพวย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 884 คน (Maneewong, 2018)

2.1.2 ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ตัวแทนจากไร่นาสัมพันธภาพ เกษนนำชาวบ้าน และชาวบ้าน บ้านโคกแพ่งพวย อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ 1 คน ภาคเอกชน 1 คน ตัวแทนจากไร่นาสัมพันธภาพ 2 คน เกษนนำชาวบ้าน 1 คน และชาวบ้านบ้านโคกแพ่งพวย อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 5 คน รวม 10 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง จะใช้การเลือกตัวอย่างโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) โดยเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (5 - Point Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด สำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านบ้านโคกแพ่งพวย จำนวน 149 คน แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเชิงประชากรศาสตร์ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก และรายได้สุทธิต่อเดือนที่ได้รับ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพไร่นาสัมพันธภาพ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 24 ข้อ แบ่งเป็น ข้อคำถามเกี่ยวกับ ด้านพื้นที่จำนวน 6 ข้อ ด้านการจัดการจำนวน 6 ข้อ ด้านกิจกรรมการะบวนการ จำนวน 4 ข้อและ ด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 7 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open end) เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามของผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่า IOC จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า ข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหา และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับชาวบ้านบ้านโคกแพ่งพวยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย จากนั้นการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power) โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Item-total Correlation) ข้อคำถามที่ได้ต้องมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ 0.40 ขึ้นไป (Johnson-Conley, 2009) โดย ด้านพื้นที่ มีอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.56-0.82 ด้านการจัดการการอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.54-0.85 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ อำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.59-0.91 และด้านการมีส่วนร่วม อำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.47-0.76 นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) และควรมีค่า 0.07 ขึ้นไป จึงจะถือว่า ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมดยอมรับได้ (Hair et al. 2006) โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังต่อไปนี้ ด้านพื้นที่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.85-0.89 ด้านการจัดการการมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.84-0.87 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.89- 95 และด้านการมีส่วนร่วม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.79-0.87

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยสร้างตามกรอบแนวคิดที่ศึกษาทั้ง 4 ด้าน จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทาง

ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับแนวคิด ความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหางานวิจัย แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้สุทธิต่อเดือน และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในบ้านโคกแพงพวย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพไร่นาสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชา และนวัตกรรมวิถีชีวิต

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ด้วยตัวเอง และผู้ช่วยวิจัยสำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวบ้านบ้านโคกแพงพวย โดยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม 2562 ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 149 ฉบับ

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ (Interview) ด้วยตัวเอง และผู้ช่วยวิจัย จากตัวแทนภาครัฐ 1 คน ภาคเอกชน 1 คน ตัวแทนจากไร่นาสมพงศ์ 2 คน แกนนำชาวบ้าน 1 คน และชาวบ้าน บ้านโคกแพงพวย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ 5 คน ระหว่างวันที่ 25 เมษายน 2562- วันที่ 2 มีนาคม 2562

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการวิจัยจะดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยวิธีประมวลผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) และข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่ไปกับคำบรรยายและการสรุปผลการดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยการสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 20 นาที โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงในการบันทึกข้อมูล การจดบันทึกไปพร้อมๆ กัน ผู้ทำการสัมภาษณ์ได้แจ้งวัตถุประสงค์แก่ผู้รับการสัมภาษณ์ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ ในระหว่างการสัมภาษณ์มีการทบทวนคำตอบของผู้รับการสัมภาษณ์เพื่อความชัดเจนของข้อมูลและมีการสรุปข้อมูลทั้งหมดเมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลงเพื่อความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ เมื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้วจะมีการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์โดยถอดความ (Transcribing) จากเทปบันทึกเสียง และโดยการเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพการณ์ของไร่นาสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่ บ้านโคกแพงพวย หมู่ที่ 8 ต.ละหาน อ.จัตุรัส จ. ชัยภูมิ ห่างไกลจากชุมชนบ้านโคกแพงพวย 3 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเดิมเป็นป่าตะโกที่ชาวบ้านเรียกว่า “โง้งตะโก” มีตะโกป่าขึ้นอยู่จำนวนมาก พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบสูงไม่สามารถปลูกพืช ผักได้ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 40 ไร่ มีประชากรอาศัยอยู่ จำนวน 884 คน ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในชุมชนมีความหลากหลาย อาชีพหลักคือ เกษตรกร ทำนา ปลูกอ้อย มันสำปะหลัง ไร่นาสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิมีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย ผนวกกับสิ่งที่คนในพื้นที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นสามารถสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ และมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น

มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ วางแผนร่วมกัน เป็นต้น ส่งเสริมให้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือจากปราชญ์ในท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถสืบทอดให้กับลูกหลานต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน

ศักยภาพไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. บริบทด้านพื้นที่	4.09	0.30	มาก
2. ด้านการจัดการ	4.21	0.48	มาก
3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ	4.29	0.48	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วม	4.31	0.39	มาก
รวม	4.25	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.31$) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ($\bar{X} = 4.29$) และ ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.21$)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ SWOT ของพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อให้เห็นศักยภาพของไร้สินสมพงศ์และสรุปผลดังนี้

ไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย มีศักยภาพทั้งทางด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม มีการเตรียมความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยทรัพยากร ผนวกกับศาสตร์พระราชา และการจัดการที่ดี เน้นการเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน จากผลการวิจัยจะเห็นว่าไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อยมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากมีองค์ประกอบในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

ศักยภาพด้านพื้นที่ ของไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ 40 ไร่ มีทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรที่สร้างขึ้นเอง มากมายที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่ มีคลองชลประทานไหลผ่าน ทำให้มีน้ำในการทำเกษตรได้ตลอดทั้งปี มีการใช้วิถีชีวิตดั้งเดิม ผนวกกับทฤษฎีใหม่บนฐานศาสตร์พระราชาพัฒนาพื้นที่ที่แห้งแล้งให้มีความอุดมสมบูรณ์ จนกลายเป็นนวัตกรรมวิถีชีวิต มีการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่ มีการสร้างกิจกรรมการศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต โดยเชื่อมโยงกับความเป็นวิถีชีวิตของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน สามารถพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

ศักยภาพด้านการจัดการ มีการบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบ และรัดกุม ทั้งระบบพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และ บุคคล สามารถบริหารจัดการทุกส่วนให้เป็นรูปธรรม เชื่อมโยงกันทั้งหมด อีกทั้งอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนเพื่อสร้างสรรค์ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการรักษาทรัพยากร

ให้คงอยู่อย่างสมดุลกับธรรมชาติ ใช้หลักพึ่งตนเอง และความร่วมมือของคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกมิติ โดยอาศัยวัตถุดิบ และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ผสมผสานกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และขับเคลื่อนโดยคนในชุมชน เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ศักยภาพด้านกิจกรรมและกระบวนการ มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย ผสมกับสิ่งที่คนในพื้นที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นสามารถสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เช่น 1) กิจกรรมทำอาหารด้วยวัตถุดิบที่ปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อร่างกาย 2) กิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาโดยการเชื่อมโยงทางธรรมชาติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการพึ่งตนเอง 3) กิจกรรมพักผ่อน เช่น ตกปลา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช ศึกษาธรรมชาติ 4) กิจกรรมพักผ่อนในป่า กิจกรรมเดินทางไกล ค่ายลูกเสือ 5) กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติธรรม

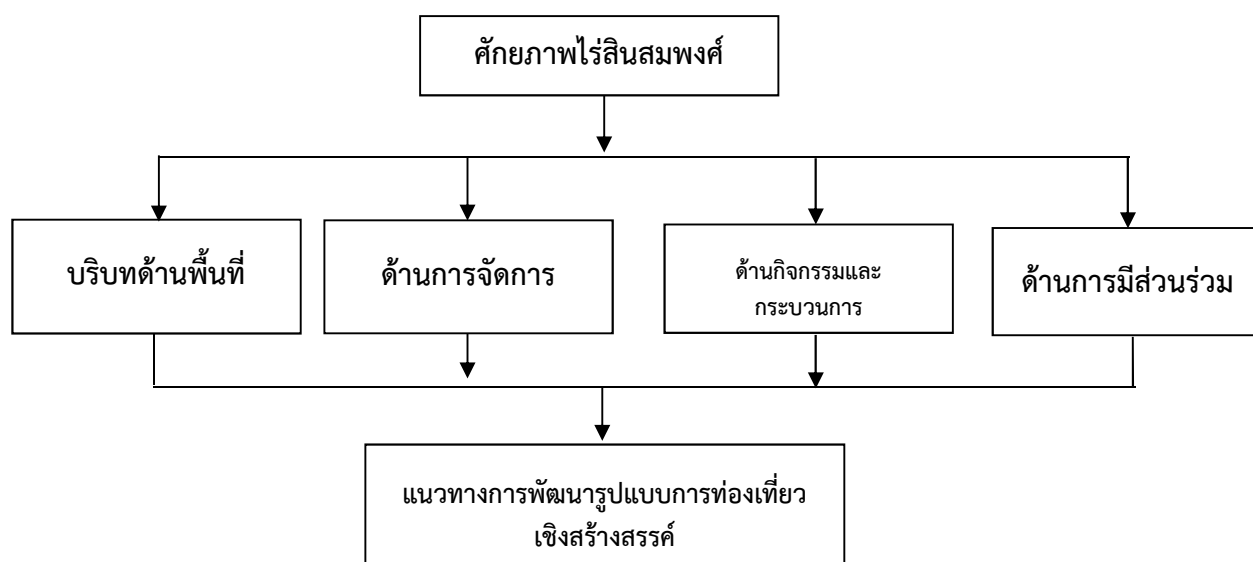
ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนา และการบริหารจัดการ วางแผนร่วมกัน ร่วมมือกันในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการส่งเสริมให้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือจากปราชญ์ในท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถสืบทอดให้กับลูกหลานต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ไร่สินสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว รวมถึงให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 2) วางแผนในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนและประสานงานกับภาครัฐในการดำเนินสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3) ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อขอจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน 4) สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 5) ประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ในการเข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมองเห็นภาพและเข้าใจถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น 6) ปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และประเพณีท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกรักชุมชน รักขนบธรรมเนียมและประเพณีชุมชน รวมไปถึงการตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรในท้องถิ่น และ 7) ปลูกฝังให้คนในชุมชนมีจิตบริการเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ให้เกิดความพึงพอใจประทับใจ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพไร่สินสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชา และนวัตกรรมวิถีชีวิต ได้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอันแห่งแล้ง ให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากการศึกษาบริบทด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย บริบทด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม และได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา 7 แนวทาง ประกอบด้วย 1) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว รวมถึงให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 2) วางแผนในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนและประสานงานกับภาครัฐในการดำเนินสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว

ได้ 3) ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อขอจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน 4) สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 5) ประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ในการเข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมองเห็นภาพและเข้าใจถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น 6) ปลุกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และประเพณีท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกรักชุมชน รักขนบธรรมเนียม และประเพณีชุมชน รวมไปถึงการตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรในท้องถิ่น และ 7) ปลุกฝังให้คนในชุมชน มีจิตบริการเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งจากข้อเสนอแนะทั้ง 7 ข้อนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่แห้งแล้ง ให้กลายเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในอนาคตได้ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิม บูรณาการกับ ศาสตร์พระราชา พัฒนาพื้นที่ให้เจริญขึ้นกลายเป็นนวัตกรรมวิถีชีวิต

ภาพที่ 1 ศักยภาพไรสินสมพงศ์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ด้านสภาพการณ์ของ ไรสินสมพงศ์ ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่ บ้านโคกแพ่งพวย หมู่ที่ 8 ต.ละหาน อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ ห่างไกลจากชุมชนบ้านโคกแพ่งพวย 3 กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศ เดิมเป็นป่าตะโกที่ชาวบ้านเรียกว่า “โง้งตะโก” มีตะโกป่าขึ้นอยู่จำนวนมาก พื้นที่ มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ไม่สามารถปลูกพืชผักได้ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 40 ไร่ มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย จากลักษณะทางกายภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า สามารถสร้างสรรค์ และพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากมีกล้วยไม้ป่าพันธุ์หายาก มีการสร้างสรรค์เมนูอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ มีผักหวานป่า กระเพาะปลา มีปลา มีเห็ด หนุ่ย ไก่บ้านพันธุ์พื้นเมือง ที่สามารถนำมาประกอบอาหารท้องถิ่นที่เป็นสูตรเฉพาะ นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ วางแผน ส่งเสริมให้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือจากปราชญ์ในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ มีการทำความเข้าใจกับคนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์อีกด้วย สอดคล้องกับ Klinmuenwai

(2018) การศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า มีศักยภาพองค์ประกอบการท่องเที่ยวชุมชนด้านต่างๆ วิธีชีวิตที่สะท้อนภูมิปัญญาเช่น ชุมชนหมู่บ้านแกะสลักไม้ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของคนในท้องถิ่น โดยภาครัฐและเอกชน ได้วางแผนให้ความรู้กับชาวบ้านให้ทั่วถึงในทุกกลุ่มอายุ กลุ่มอาชีพ และภาคธุรกิจต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนให้มากขึ้น และให้ความรู้แก่คนในชุมชนในการสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ของชุมชนและจัดรูปแบบที่พักแรมของชุมชนและนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน รวมไปถึงการจัดการท่องเที่ยวโดยใช้รถม้านำเที่ยวภายในพื้นที่ท่องเที่ยวของชุมชน

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ด้านศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ไร่สินสมพงศ์ ภูซังน้อย จังหวัดชัยภูมิ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ไร่สินสมพงศ์ ภูซังน้อย จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าไร่สินสมพงศ์เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ และเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่คนอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้ศาสตร์พระราชาเข้ามาประยุกต์ใช้ทำให้เกิดการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการทำการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นอาหารและขายให้คนในชุมชนด้วย สอดคล้องกับ Klinmuenwai (2018) การศึกษาศักยภาพและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พักแรม ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนเทศบาลตำบลนาครี มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตชุมชนที่น่าสนใจ มีการเดินทางที่สะดวกสบายสามารถเลือกเดินทางได้หลากหลายรูปแบบ

จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า มีศักยภาพทั้งทางด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม มีการเตรียมความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยทรัพยากร ผสานกับศาสตร์พระราชา และการจัดการที่ดี เน้นการเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน จากผลการวิจัยจะเห็นว่าไร่สินสมพงศ์ ภูซังน้อยมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากมีองค์ประกอบในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

ศักยภาพด้านพื้นที่ ของไร่สินสมพงศ์ ภูซังน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ 40 ไร่ มีทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรที่สร้างขึ้นเองมากมายที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่ มีคลองชลประทานไหลผ่าน ทำให้มีน้ำในการทำเกษตรได้ตลอดทั้งปี จากการที่ไร่สินสมพงศ์นำเอาวิถีชีวิตดั้งเดิมมาผนวกกับทฤษฎีใหม่บนฐานศาสตร์พระราชาพัฒนาพื้นที่ที่แห้งแล้งให้มีความอุดมสมบูรณ์ จนกลายเป็นนวัตกรรมวิถีชีวิต มีการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ที่แห้งแล้ง ให้สามารถมีการสร้างกิจกรรมการศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง แก่หน่วยงานต่างๆ เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต โดยอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน สอดคล้องกับ Sangpirun, and Nimnatipun (2016) รายงานผลการวิจัย เรื่อง การจัดการนิทรรศการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชน คลองรางจระเข้ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลักษณะของทรัพยากร สภาพพื้นที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ชุมชนคลองรางจระเข้เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งทรัพยากร

ทางธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม อีกทั้งชาวบ้านร่วมกันทำโฮมสเตย์ จึงทำให้เกิดกิจกรรมนั้นหลากหลาย ร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ในระหว่างที่นักท่องเที่ยวเข้าพักที่ โฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ศักยภาพด้านการจัดการ มีการบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบ ทั้งระบบพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และ บุคคล จะเห็นว่าไรสินสมพงษ์ สามารถบริหารจัดการทุกส่วนให้เป็นรูปธรรม เชื่อมโยงกันทั้งหมด อีกทั้งอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนเพื่อสร้างสรรค์ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการรักษาทรัพยากรให้คงอยู่อย่างสมดุลกับธรรมชาติ ใช้หลักพึ่งตนเอง และความร่วมมือของคนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมทุกมิติ โดยอาศัยวัตถุดิบ และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ผสมผสานกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และขับเคลื่อนโดยคนในชุมชน เพื่อพัฒนาให้เป็นต้นแบบศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้อง Wichasawat (2019) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโบราณบ้านเชียงเหียน จังหวัดมหาสารคามหากชุมชนต้องการมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยสามารถดำเนินการจัดการไปในทิศทางที่เหมาะสม ควรพัฒนาการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ สามารถเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันในการดำเนินงานในทุกองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ศักยภาพด้านกิจกรรมและกระบวนการ ไรสินสมพงษ์มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย ผสมกับสิ่งที่คนในพื้นที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นสามารถสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เช่น 1) กิจกรรมทำอาหารด้วยวัตถุดิบที่ปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อร่างกาย 2) กิจกรรมการเรียนรู้ศาสตร์พระราชโดยการเชื่อมโยงทางธรรมชาติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการพึ่งตนเอง 3) กิจกรรมพักผ่อน เช่น ตกปลา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช ศึกษาธรรมชาติ 4) กิจกรรมพักผ่อนในป่า กิจกรรมเดินทางไกล ค่ายลูกเสือ 5) กิจกรรมเข้าค่ายปฏิบัติธรรม เป็นเพราะว่า ไรสินสมพงษ์มีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเรื่องกิจกรรมและกระบวนการ โดยเป็นวิทยากรกระบวนการ ที่สร้างแรงจูงใจให้กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์พระราชอย่างถ่องแท้ ทำให้สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Sucharit, and Sucharit (2018) ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวของตำบลนางพญา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้มีกิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่องในการเข้าค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีวิทยากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากอุทยาน แห่งชาติทาหน้ำที่บรรยายเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติให้กับเยาวชนและนักท่องเที่ยว

ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การสร้างสรรค์แนวทางการพัฒนา และการบริหารจัดการ วางแผนร่วมกัน ร่วมมือกันในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการส่งเสริมให้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือจากปราชญ์ในท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Leksuma et al. (2019) ศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคตะวันตก พบว่า การนำการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้ามาเป็นประเด็นหรือตัวแบบในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นควรคำนึงถึงศักยภาพชุมชน ความพร้อมชุมชน ความสุขของชุมชน ต้องยึดหลักการของนําท่องเที่ยวโดยชุมชนไปใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนคือ ความเป็นเจ้าของ การให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง ส่งเสริมความภาคภูมิใจของตนเอง รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความรู้ความสามารถและบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปทบทวน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นในวงกว้าง

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 7 แนวทาง ดังนี้ 1) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกันในการพัฒนาส่งเสริมให้ชุมชนมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว รวมถึงให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง 2) วางแผนในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนและประสานงานกับภาครัฐในการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3) ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อขอจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน 4) สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม 5) ประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ในการเข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมองเห็นภาพและเข้าใจถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น 6) ปลุกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และประเพณีท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกรักชุมชน รักขนบธรรมเนียมและประเพณีชุมชน รวมไปถึงการตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรในท้องถิ่น และ 7) ปลุกฝังให้คนในชุมชนมีจิตบริการเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน ให้เกิดความพึงพอใจ ประทับใจ สอดคล้องกับ Chayaphan (2018) ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาป่าปรังพันปี ตำบลซับสีทอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า จังหวัดชัยภูมิมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงามอยู่เป็นจำนวนมาก เพียงแต่ยังไม่ได้จัดระบบการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ซึ่งจำเป็นต้องจัดการความพร้อมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ เพื่อการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้บริหารจัดการโดยชุมชน และจะส่งเสริมให้ชุมชนได้นำผลผลิตต่าง ๆ มาเสนอให้นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ในชุมชนอีกด้วย ทางราชการก็ได้ดำเนินการจัดหางบประมาณส่งเสริมสนับสนุน และนอกจากนี้อุทยานแห่งชาติภูแลนคา ยังได้เสนอไปยังกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชัยภูมิซึ่งตอนนี้อยู่ในระหว่างจัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแล ซึ่งที่ผ่านมาถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี ประชาชนและภาครัฐลงมาให้มีความสำคัญ แต่ประชาชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการแบบบูรณาการ โดยเฉพาะเมื่อมีคนมามาก การจัดการขยะย่อมจะต้องมีการวางแผน รวมทั้งความปลอดภัยด้านเส้นทางเดินรถ ความปลอดภัยด้านทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว

สรุป

ไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ที่มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย และได้สร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ รวมถึงมีการส่งเสริมให้เรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือจากปราชญ์ในท้องถิ่นในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถสืบทอดให้กับลูกหลาน ซึ่งจากกิจกรรมและกระบวนการในการส่งเสริมภูมิปัญญาเหล่านั้น ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในด้านต่างๆ ของไร้สินสมพงศ์ ภูซำน้อย ซึ่งได้แก่ ศักยภาพด้านพื้นที่ ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรที่สร้างขึ้นเองมากมายที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพื้นที่ได้ ศักยภาพด้านการจัดการ มีการบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นระบบ และรัดกุมสามารถบริหารจัดการทุกส่วนให้เป็นรูปธรรม เชื่อมโยงกันทั้งหมด ศักยภาพด้านกิจกรรมและกระบวนการ มีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมากมาย ผสมกับสิ่งที่คนในพื้นที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นสามารถสร้างกิจกรรมที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ และศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้คนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การสร้างสรรค์

แนวทางการพัฒนา และการบริหารจัดการ วางแผนร่วมกัน ร่วมมือกันในการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และจากศักยภาพที่มีดังกล่าวแล้วนั้น จึงทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนไร่นาสวนผสม ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิ ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีการวางแผนร่วมกัน ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ไร่นาสวนผสม ภูซางน้อยจังหวัดชัยภูมิ มีสภาพการณ์ที่เหมาะสม สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1) วางแผนพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนในพื้นที่ไร่นาสวนผสม ภูซางน้อย เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าพื้นที่นี้มีศักยภาพด้านต่างๆ เพียงพอที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2) นำแนวทางที่ได้จากงานวิจัยเพื่อหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมสมองในการพัฒนาไร่นาสวนผสมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ไร่นาสวนผสม ภูซางน้อยจังหวัดชัยภูมิมีศักยภาพด้านพื้นที่ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และ ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1) จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาไร่นาสวนผสม ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ อย่างเป็นรูปธรรม

2) จัดหาที่ปรึกษาให้คำแนะนำด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย 7 แนวทาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1) ผลักดันให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และพัฒนาพื้นที่ ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในอนาคต

2) จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน

3) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาให้ความรู้ เรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชัยภูมิเพื่อให้มีกิจกรรมใหม่ๆ ที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่และนักท่องเที่ยวเดิมให้กลับมาใช้บริการอีก

2.2 ทำการประเมินผลและถอดบทเรียนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนไร่นาสวนผสม ภูซางน้อย จังหวัดชัยภูมิเพื่อกำหนดเป็น สนิทสนม โมเดล และทดลองใช้

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ขาดศักยภาพ เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มเติมแหล่งท่องเที่ยวใหม่และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดชัยภูมิ

References

- Chayapan, T. (2018). Guidelines for Creative Tourism Development: A Case Study of Pha Phong Phan Pee Sub Si Thong Subdistrict, Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province. *College of Asian Scholar Journal*, 8(Special), 1-13.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test*. (5th ed). New York: Harper Collins.
- Guengtragoon, S., & Mongkhonsrisawat, S. (2019). The Community Based Creative Tourism and Culture: A Case Study of Hong Moon Mung KhonKean City Museum, KhonKaen Province. *Dhammathas Academic Journal*, 19(1), 45-54.
- Hair, J. F. et. al. (2006). *Multivariate Data Analysis*. (6th ed). New Jersey: Upper Saddle River.
- Johnson- Conley, C. D. (2000). *Using Community- based Participatory Research in The Development of a Consumer-driven Cultural Competency Tool*. USA, University of Washington.
- Klinmuenwai, K. (2018). A Study of Tourism Potential and Creating Community-Based Tourism Program and Local Guides of Nakrow Sub- District Municipality, Mae Tha District, Lampang Province. *Journal of Humanities and Social Sciences*, Thonburi University, 12(28), 85-97.
- Leksuma, P. et al. (2019). The Guideline of Wellness Tourism Activities Development in Western Thailand, *Research and Development Journal*, Loei Rajabhat University, 14(49), 20-30.
- Maneewong, N. (2018). Manager of Rai Sin Sompong in Phu Chang Noi, Chaiyabhum Province. *Interview*. October, 20.
- Sangpirun, T., & Nimnatipun, S. (2016). Recreational Activities for Sustainable Tourism in Rangchorakhe Canal Community, Amphor Sena, Phranakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 12(1), 47-64.
- Srisa-ard, B. (2017). *Basic Research*. Bangkok: Suwiriyasarn Press.
- Sucharit, B., & Sucharit, C. (2017). A Tourism Management Model by Community of Nangpaya District] Academic. *Journal Uttaradit University*, 12(2), 53-65.
- Thammasat University. (2016). *Creative Tourism*. Retrieved March 28, 2019 from http://www.dasta.or.th/creativetourism/attachments/article/112/20_9271.pdf
- Tourism Authority of Thailand. (2018). Thie Hai Ru, Poet Pratu Samong Bangkok: Explorer Channel.
- Wichasawat, W. (2019). Guidelines for Potential Development of Administration and Management of the Ancient Community at Ban Chiangian, Maha Sarakham Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 15(2), 21-34.